ULKOMINISTERIÖ **Muistio 9.11.2021**
Oikeuspalvelu Liite D6L56D3-4
Ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö
Tuomas Kaivola

YK; Kansainvälinen oikeudellisesti sitova asiakirja ihmisoikeuksista monikansallisten yhtiöiden ja muiden yritysten toiminnassa

KÄSITTELYVAIHE JA JATKOKÄSITTELYN AIKATAULU

Kansainvälisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan ihmisoikeuksista monikansallisten yhtiöiden ja muiden yritysten toiminnassa kolmatta luonnosta käsiteltiin Yhdistyneiden kansakuntien (YK) hallitusten välisessä työryhmässä (OEIGWG) 25.–29.10.2021. Työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran vuonna 2015, ja sillä on kokouksia kerran vuodessa. Viime vuosina työryhmän työ ei ole juuri edennyt. Vuoden 2021 kokouksessa käsitelty kolmas luonnos on perusasetelmiltaan sama kuin aiemmat luonnokset, eikä se antanut Suomelle tai EU:lle aihetta muuttaa aikaisempia kantojaan. Kokouksessa kuitenkin tuotiin esille ajatus siitä, että sopimusluonnoksen perusrakennetta lähdettäisiin muuttamaan. Työryhmän seuraava kokous on syksyllä 2022. Asiasta käytäneen epävirallisia keskusteluja ennen sitä, sillä puheenjohtaja ilmoitti perustavansa tukiryhmän auttamaan uuden luonnoksen valmistelussa.

EU:ta edustaa neuvotteluissa ulkosuhdehallinto. Hallitustenvälisen työryhmän työtä käsitellään neuvoston ihmisoikeustyöryhmässä (COHOM). Neuvotteluprosessi ei ole vielä EU:n näkökulmasta edennyt sellaiseen vaiheeseen, että neuvostolta olisi haettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 218 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaiset neuvotteluvaltuudet. Samassa yhteydessä myös virallisesti käsiteltäisiin EU:n ja jäsenvaltioiden toimivallanjakoa.

TAUSTA

Työryhmän perustaminen ja sen työ

YK:n ihmisoikeusneuvosto päätti 26. istunnossaan kesäkuussa 2014 perustaa hallitustenvälisen työryhmän laatimaan kansainvälisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan ihmisoikeuksista monikansallisten yhtiöiden ja muiden yritysten toiminnassa (päätöslauselma A/HRC/RES/26/9). Käytännössä oikeudellisesti sitova asiakirja tarkoittaisi uutta kansainvälistä yleissopimusta tai valinnaista pöytäkirjaa jo hyväksyttyyn kansainväliseen yleissopimukseen. Asiakirja luetaan YK:ssa ihmisoikeuksien alaan kuuluvaksi.

Aloitteen esittäjinä olivat Ecuador ja Etelä-Afrikka. Päätös ei ollut yksimielinen, ja vastaan äänestivät muun muassa kaikki ihmisoikeusneuvostossa jäseninä olleet EU:n jäsenvaltiot sekä Japani, Korean tasavalta ja äänestystä pyytänyt Yhdysvallat. Tätä aiemmin ihmisoikeusneuvosto oli hyväksynyt yksimielisesti 16.6.2011 päätöslauselmallaan (A/HRC/RES/17/4) yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet (UN Guiding Principles on Business and Human Rights). Periaatteet rakentuvat kolmelle pilarille: valtioiden velvollisuus suojella ihmisoikeuksia, yritysten vastuu

kunnioittaa ihmisoikeuksia ja korjaavien toimenpiteiden saatavuus. Ohjaavat periaatteet koskevat kaikkia valtioita ja kaikkia yrityksiä – sekä monikansallisia että muita yrityksiä – niiden koosta, toimialasta, sijainnista, omistajuudesta ja yritysrakenteesta riippumatta.

Hallitustenvälinen työryhmä on kokoontunut seuraavasti:

- Ensimmäisessä ja toisessa istunnossa (6.–10.7.2015 ja 24.–28.10.2016) keskusteltiin asiakirjan sisällöstä, soveltamisalasta, luonteesta ja muodosta.
- Kolmannessa istunnossa (23.–27.10.2017) työryhmän puheenjohtaja oli laatinut asiakirjan, joka sisälsi elementtejä oikeudellisesti sitovan asiakirjan pohjaksi. Kolmannen istunnon jälkeen valtioiden välillä oli erimielisyyttä siitä, tulisiko työryhmän jatkotyöstä päättää ihmisoikeusneuvoston uudella päätöslauselmalla. Prosessi on jatkunut työryhmän puheenjohtajan käsityksen mukaisesti ilman uutta päätöslauselmaa.
- Neljännessä istunnossa (15.–19.10.2018) käsiteltiin puheenjohtajan alustavaa luonnosta oikeudellisesti sitovaksi asiakirjaksi ja lisäpöytäkirjaksi, viidennessä istunnossa (14.–18.10.2019) ensimmäistä päivitettyä luonnosta oikeudellisesti sitovaksi asiakirjaksi, kuudennessa istunnossa (26.–30.10.2020) toista päivitettyä luonnosta ja seitsemännessä istunnossa (25.–29.10.2021) kolmatta päivitettyä luonnosta.
- Kahdeksas istunto pidetään syksyllä 2022. Sopimusluonnoksesta ja jatkotyöstä käydään kuitenkin epävirallisia keskusteluja sitä ennen, sillä puheenjohtaja ilmoitti seitsemännessä istunnossa perustavansa *friends of the chair* -ryhmän auttamaan jatkotyössä.

Sopimusluonnos ja lisäpöytäkirjaluonnos

Ecuador julkaisi 17.8.2021 kolmannen päivitetyn luonnoksen oikeudellisesti sitovaksi asiakirjaksi. Neuvottelukierrosten aikana luonnos on pidentynyt, sitä on laajalti kirjoitettu uudelleen ja sen rakenne on muuttunut. Kuitenkin luonnoksen sisältämät asiakokonaisuudet ovat pysyneet pitkälti ennallaan. Sopimusluonnos sisältää muun muassa lainkäyttövaltaa, lainvalintaa, uhrien oikeuksia, huolellisuusvelvoitetta, siviili- ja rikosoikeusvastuuseen liittyviä kysymyksiä sekä kansainvälistä yhteistyötä koskevia määräyksiä. Sopimuksen valvontaa varten perustettaisiin 18-jäseninen komitea, jolle jäsenvaltiot laatisivat raportteja, ja joka antaisi hallituksille suosituksia.

Neuvottelujen aikana oikeudellisesti sitovan asiakirjan soveltamisala on laajentunut sisältämään monikansallisten yritysten ohella kaikenlaisen yritystoiminnan. Tämä on myönteinen asia, sillä ihmisoikeuksien toteutuminen tulee ottaa huomioon kaikessa yritystoiminnassa. Toiseksi oikeudellisesti sitovassa asiakirjassa on pyritty entistä enemmän ottamaan huomioon yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet. Esimerkiksi periaatteiden merkitystä korostetaan nyt johdannossa ja luonnoksen terminologiaa ja muotoiluja on pyritty yhdenmukaistamaan ohjaavien periaatteiden kanssa.

Myönteisestä kehityksestä huolimatta oikeudellisesti sitovan asiakirjan luonnos on vielä keskeneräinen. Luonnoksen ja ohjaavien periaatteiden keskinäiseen suhteeseen ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Luonnoksessa esitetyt valtioihin ja yrityksiin kohdistuvat vaatimukset eivät ole edelleenkään yhdenmukaisia ohjaavien periaatteiden kanssa. Samoin luonnoksen suhde muihin kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin ei ole vieläkään riittävän selvä. Lisäksi muun muassa oikeussuojakeinoja, lainvalintaa ja kansainvälistä oikeusapua koskevat säännökset ovat edelleen sellaisella tarkkuustasolla, että niitä on vaikea mielekkäästi sisällyttää suomalaiseen oikeusjärjestykseen. Luonnos sisältää myös edelleen valtiosopimusoikeuden näkökulmasta

ongelmallisia kohtia. Ongelmakohtia sisältyy muun muassa kansainvälisten velvoitteiden normihierarkiaa ja kansallisen lainsäädännön etusijaa koskeviin määräyksiin.

Sopimusluonnoksen neuvotteluihin osallistui seitsemännessä istunnossa vain pieni joukko valtioita. Jotta sopimusluonnos voisi saada laajemman tuen, yhdeksi vaihtoehdoksi esitettiin sopimusluonnoksen yksinkertaistamista. Esimerkiksi Yhdysvallat osallistui työryhmän istuntoon ensimmäistä kertaa, ja toi avauspuheenvuorossaan esille vaihtoehtoisen ratkaisun tarpeen. Myös Japani ja EU sivusivat avauspuheenvuoroissaan vaihtoehtoista lähestymistapaa, jotta sopimusluonnos voisi saada mahdollisimman laajan tuen. Sopimusluonnoksen yksinkertaistaminen voisi tarkoittaa sitä, että yksityiskohtaiset säännökset korvattaisiin yleisluonteisilla velvollisuuksilla huolehtia ihmisoikeuksien toteutumisesta yritystoiminnassa. Samoin tarkat menettelymääräykset korvattaisiin yleisimmällä määräyksillä huolehtia riittävästä oikeusturvasta. Sopimukseen voisi tehdä valinnaisia pöytäkirjoja, joilla täydennetään sopimuksen velvoitteita. Toisaalta vaihtoehtoiseen lähestymistapaan siirtymistä myös vastustettiin istunnossa.

EU:n näkemys

EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet YK:ssa hyväksyttyihin ohjaaviin periaatteisiin ja niiden toimeenpanon ja seurannan kehittämiseen. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat ohjaavia periaatteita edistävän YK:n asiantuntijatyöryhmän ja sen ohjauksessa olevan foorumin työtä. Oikeudellisesti sitovaan instrumenttiin EU on suhtautunut kielteisesti. EU:n näkemyksen mukaan kaikkea yritystoimintaa koskevien ohjaavien periaatteiden tulisi olla kaiken jatkotyön pohjana. EU ei ole halunnut, että soveltamisalaltaan paljon suppeampien sopimusneuvottelujen alkaminen veisi painopisteen pois ohjaavien periaatteiden kansallisesta toimeenpanosta.

EU on tuonut esille, että mahdollisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan lisäarvo on ihmisoikeuksien suojelemisen ja kunnioittamisen parantamisessa, uhrien tehokkaiden oikeussuojakeinojen varmistamisessa ja kansainvälisesti yhdenmukaisen toimintaympäristön (*level playing field*) varmistamisessa yrityksille. Siten asiakirjan soveltamisalan tulisi kattaa kaikenlainen yritystoiminta, asiakirjan tulisi olla yhdenmukainen ohjaavien periaatteiden kanssa, sen tulisi olla täytäntöönpantavissa ja sovellettavissa ja riittävän määrän YK:n jäsenvaltioita tulisi tukea sitä.

EU jäi pois työryhmän ensimmäisestä kokouksesta sen jälkeen, kun sen puheenjohtaja Ecuador ei ollut valmis neuvottelemaan työohjelmasta ja tavastaan edetä sopimusvalmisteluissa. Tämän jälkeen EU on kuitenkin osallistunut työryhmän kokouksiin. EU on pääasiassa antanut luonnokseen yleisiä huomioita (*general statements*), mutta kuudennessa istunnossa se esitti jo artiklakohtaisia kysymyksiä. Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 22.2.2021 päätelmät EU:n prioriteeteista YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2021 (6326/21). Päätelmien (s. 13) mukaan EU osallistuu aktiivisesti YK:ssa käytäviin keskusteluihin edistääkseen asiakirjaa, jolla tehokkaasti parannettaisiin uhrien suojaa yritystoimintaan liittyvissä ihmisoikeusloukkauksissa ja jolla luotaisiin kansainvälisesti yhdenmukainen toimintaympäristö.

Seitsemännen istunnon avauspuheenvuorossaan EU painotti, että oikeudellisesti sitova asiakirja voi olla vaikuttava vain, jos se perustuu aiemmalle konsensukseen perustavalle työlle ja jos asiakirjaa tukee valtaosa YK:n jäsenvaltioista. EU totesi nykyisen luonnoksen vaativan vielä paljon työtä, jotta se olisi täytäntöönpantavissa ja saisi laajan tuen. EU toi esille, että tulisi miettiä prosessissa tähän mennessä omaksuttua lähestymistapaa ja sitä, mikä on sopimuksen keskeinen sisältö. EU ilmaisi olevansa valmis jatkamaan työtänsä puheenjohtajan ja sidosryhmien kanssa.

Euroopan parlamentti on keskustellut asiasta useissa valiokunnissa ja täysistunnossa. Euroopan parlamentti hyväksyi 4.10.2018 päätöslauselman EU:n osallistumisesta monikansallisten yhtiöiden ja muiden rajat ylittävää toimintaa harjoittavien liikeyritysten vastuuta ihmisoikeuksista koskevan sitovan YK:n välineen laatimiseen (P8_TA(2018)0382), jossa se peräänkuuluttaa EU:lta rakentavaa osallistumista neuvotteluihin.

KANSALLINEN KÄSITTELY

Eduskunnalle on tiedotettu asiasta ennen neuvottelujen käynnistymistä kesäkuussa 2015 (UTP 7/2015 vp). Eduskuntaa on tiedotettu sopimusluonnoksen ja lisäpöytäkirjaluonnoksen julkaisemisesta lokakuussa 2018 (UTPJ 25/2018 vp).

Suomen neuvotteluprosessia koskevia näkemyksiä on valmisteltu ministeriöiden välisenä yhteistyönä ja sidosryhmiä kuullen. Uusista luonnoksista oikeudellisesti sitovasta asiakirjasta on pyydetty lausuntoa keskeisiltä sidosryhmiltä. Kolmannesta luonnoksesta lähetettiin lausuntopyyntö asian kannalta keskeisille ministeriöille, työmarkkinajärjestöille sekä muille liitoille ja yhdistyksille.

Lausuntopalautteessa asiakirjan katsottiin muuttuneen melko vähän verrattuna edelliseen versioon. Myönteisenä pidettiin muun muassa huolellisuusvelvoitteen alan tarkentumista. Sen sijaan oikeudellisten ongelmien katsottiin pitkälti pysyneen ennallaan. Lausunnonantajien näkemykset erosivat siinä, muodostaako kolmas sopimusluonnos riittävän pohjan jatkoneuvotteluille. Useat lausuntoja antaneet järjestöt katsoivat, että sopimusluonnoksen pohjalta voidaan edetä yksityiskohtaisempiin neuvotteluihin, kun taas useat viranomaiset suhtautuivat luonnokseen edelleen varauksellisesti. Saamelaiskäräjät näkee luonnoksessa vielä kehitettävää alkuperäiskansojen näkökulmasta. Kansalaisjärjestöt toivoivat EU:lta ja Suomelta aktiivisempia toimia neuvottelujen edistämiseksi.

UTP-jatkokirje on valmisteltu ulkoministeriössä. Valmistelun aikana on tiedusteltu työ- ja elinkeinoministeriön kantoja. Jatkokirje on ollut ulkosuhteet (EU-3) -jaoston kirjallisessa käsittelyssä 2.–4.11.2021.

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen asiantuntijoita on informoitu kolmannesta sopimusluonnoksesta, sillä Ahvenanmaan maakunnalla on toimivaltaa elinkeinonharjoittamisen sääntelyssä (Ahvenanmaan itsehallintolaki (1144/1991) 18 §:n 22 kohta).

MUUT YRITYSTOIMINTAA JA IHMISOIKEUKSIA KOSKEVAT ALOITTEET

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman (Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019: Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31, s. 64) mukaan Suomi kehittää yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa yritysvastuuta koskevaa sitovaa sääntelyä osana YK:n ja OECD:n puitteissa tapahtuvaa uudistamistyötä. Edelleen hallitusohjelman (s. 73 ja 110) mukaan selvitetään mahdollisuutta niin huolellisuusvelvoitteeseen perustuvaan EU-tasoiseen yritysvastuulakiin kuin kansallisen yritysvastuulain säätämiseen.

Valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevassa periaatepäätöksessä (Valtioneuvoston periaatepäätös VNK/2020/48, 8.4.2020, s. 9–10) otetaan huomioon yritysvastuu ja todetaan, että ihmisoikeudet on otettava huomioon läpinäkyvästi niin omassa toiminnassa kuin alihankintaketjuissa huomioiden YK:n periaatteiden vaatimukset. Kansallisessa julkisten hankintojen strategiassa 2020 (valtiovarainministeriö, 9.9.2020, s. 11) todetaan, että hankinnoissa edistetään ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittamista.

Työ- ja elinkeinoministeriö on vuonna 2020 julkaissut oikeudellisen selvityksen yritysvastuulaista (Helminen et al. (2020): Oikeudellinen selvitys yritysvastuulaista. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2020:42) ja asettanut taustaryhmän tukemaan virkatyönä tehtävää jatkovalmistelua (hanke TEM023:00/2021). Taustaryhmän toimikausi on 15.2.2021–1.2.2022. Taustaryhmän tehtävänä on tukea työ- ja elinkeinoministeriön kansallista ja EU-tason asianmukaisen huolellisuuden sääntelyä koskevaa valmistelua.

Työ- ja elinkeinoministeriö on selvittänyt suomalaisten yritysten suoriutumista ihmisoikeuskysymyksissä. Selvityksen tulokset osoittavat, että vaikka suomalaisyritykset ovat varsin laajasti ainakin yleisellä tasolla sitoutuneet ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, käytännön tasolla ihmisoikeusvastuun ja sen seurannan järjestelmällinen integrointi osaksi yritysten ydintoimintoja on suurelta osin vielä varhaisessa vaiheessa (Tran-Nguyen ja muut (2021): Suomalaisyritysten ihmisoikeussuoriutumisen tila (SIHTI) -hanke: Selvitys suomalaisyritysten ihmisoikeussuoriutumisen tilasta. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:57).

Euroopan komissio on ilmoittanut antavansa vuonna 2021 säädösehdotuksen yritysten kestävästä hallintotavasta (Ares(2020)4034032; E 150/2020 vp). Säädösehdotuksen tavoitteena on komission mukaan muun muassa auttaa yrityksiä parantamaan toimintansa ja arvoketjujensa kestävyyttä esimerkiksi sosiaalisten oikeuksien, ihmisoikeuksien, ilmastonmuutoksen ja ympäristön suhteen.

SUOMEN KANTA

Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet ovat erityisesti aikaisempien aihetta koskevien neuvotteluyritysten historia huomioon ottaen merkittävä läpimurto ja siksi Suomi pitää YK:n periaatteiden toimeenpanon edistämistä ensisijaisena tavoitteenaan. Suomi oli ensimmäisiä valtioita, joka hyväksyi ohjaavien periaatteiden toimeenpanoa koskevan kansallisen suunnitelman (syksyllä 2014). Suomi katsoo, että YK:n ohjaavien periaatteiden toimeenpanoa ja seurantaa tulisi kehittää globaalisti, mutta on kyseenalaista, miten tehokkaasti nyt esitetyn kaltainen oikeudellisesti sitova instrumentti edistäisi yritystoimintaan liittyvien ihmisoikeuksien toteutumista. (UTPJ 25/2018 vp.)

Sopimuksen ongelmakohdat ovat pitkälti ennallaan. Suomi pitää kuitenkin myönteisenä, että soveltamisalaa on luonnoksessa laajennettu kattamaan kaikenlainen yritystoiminta ja että luonnoksessa otetaan paremmin huomioon YK:n ohjaavat periaatteet. Mahdollisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan tavoitteita voidaan edistää tehokkaimmin riittävän tarkkarajaisilla, selkeillä ja erilaisissa oikeusjärjestelmissä täytäntöön pantavissa olevilla määräyksillä. Suomi jakaa EU:n painotukset siitä, että mahdollisen oikeudellisesti sitovan asiakirjan lisäarvo on uhrien tehokkaiden oikeussuojakeinojen varmistamisessa ja kansainvälisesti yhdenmukaisen toimintaympäristön varmistamisessa.

Suomen näkemyksen mukaan keskeinen ongelma tällä hetkellä on olemassa olevien kansainvälisten sitoumusten puutteellinen kansallinen täytäntöönpano monissa valtioissa. Useissa valtioissa lainsäädäntö ja/tai sen täytäntöönpano ovat puutteellisia, jolloin kyseinen valtio ei puutu yritysten liiketoiminnassaan aiheuttamiin haitallisiin ihmisoikeusvaikutuksiin. Tähän ongelmaan ei uuden sopimuksen neuvotteleminen toisi ratkaisua. Pahimmassa tapauksessa sopimusneuvottelut tuottaisivat jälleen yhden uuden instrumentin, jonka kansallinen täytäntöönpano jää globaalisti heikoksi ja joka ei kykenisi parantamaan kielteisten tai haitallisten ihmisoikeusvaikutusten uhreiksi joutuneiden asemaa. Suomi katsoo, että sopimuksen ydinajatus on tärkeä, mutta sen perimmäisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää valtioiden oikeusvaltiokehityksen tukemista. (UTPJ 25/2018 vp.)

Suomi pitää tärkeänä keskustelua normijärjestelmän mahdollisista täydennystarpeista, sillä ihmisoikeuspuolustajien suojelu ja tuen edistäminen ovat tärkeä osa Suomen ihmisoikeuspolitiikkaa. Sopimusluonnoksen uhrien asemaa koskeviin kirjauksiin voi sisältyä tällaisia täydentäviä elementtejä. Lisäksi mahdollisen oikeudellisesti sitovan instrumentin laadinnassa olisi tärkeää hyödyntää jo olemassa olevat yritysvastuumekanismit. (UTPJ 25/2018 vp.) Suomesta tulee tavoitella sitä, että kansainvälisestä, EU-tason ja kansallisesta sääntelystä ja muista toimenpiteistä tulee selkeä kokonaisuus.

Suomi katsoo, että neuvottelujen puheenjohtajan tulisi avata keskustelut mahdollisen konsensuksen saavuttamiseksi siitä, miten neuvotteluissa tulisi jatkossa edetä. Asiaa tulee lisäksi tarkastella asiantuntijatasolla riittävän perusteellisesti ennen sopimustekstipohjaisiin neuvotteluihin ryhtymistä. Suomi peräänkuuluttaa tärkeän prosessin kaikissa vaiheissa rakentavaa vuoropuhelua kaikkien sidosryhmien välillä. (UTPJ 25/2018 vp.) Suomi pitää valitettavana, että sopimusluonnos ei ole kehittynyt sellaiseen suuntaan, että valtaosa YK:n jäsenvaltioista haluaisi siitä neuvotella. Suomi suhtautuu avoimesti vaihtoehtoisille etenemisratkaisuille, mutta pitää toivottavana välttää neuvottelujen eriytymistä kahdelle raiteelle. Suomi suhtautuu myönteisesti sopimusluonnoksen yksinkertaistamiseen, jotta se saisi laajempaa tukea ja olisi mahdollisimman laajasti täytäntöön pantavissa. Sopimusluonnoksen tulisi oikeudellisena asiakirjana silti tähdätä kehittämään olemassa olevaa oikeustilaa.

Suomi jatkaa neuvotteluprosessin aktiivista seuraamista ja vaikuttaa neuvotteluihin edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti osana EU:ta. (UTPJ 25/2018 vp.) Lisäksi Suomi katsoo, että EU:n tulee pyrkiä vaikuttamaan neuvotteluprosessiin kattavan oikeudellisen arvion pohjalta kattaen sekä nykyisen neuvotelutekstiehdotuksen sekä mahdolliset vaihtoehtoiset lähestymistavat. Suomi pitää tärkeänä, että EU pyrkii rakentavasti vaikuttamaan globaalin ratkaisun löytämiseksi huomioiden EU:n tulevan yritysvastuusääntelyn kehittymisen ja tarpeen turvata yritysten tasavertaiset kilpailuedellytykset.